

וקראוס, הרואים בפרשת ההשעייה הזדמנות מצוינת לדרוש את הדרתו של איבצן. מולם מצאו את עצמם כספי, עמיר, תורגמן ואחרים, כשהם תומכים באיבצן נגד המחנה השני.

שיחת-נפש עם השר

והישיבות עמד בסיומן המית קפה של המחנה התומך בחפץ אל ביתו של הקצין המושעת הגיעו רבים מפקודיו, שהביעו תמיכה מוחלטת במפקדם. ניצב בר העמיד את עצמו בעמדה הקידמית במאבק לטובת חפץ. ביום השישי הוא התראיין בטלוויזיה והקפיץ את צמרת המטה הארצי. רבים ראו במעשהו אומץ-לב חסר-תקדים.

קראוס, לעומתו, העדיף לשמור על פרופיל נמוך ולא להתבלט. יום השבת נוצל עליידי איבצן ומחנהו לליקוק הפצעים, ולתיכנון מיתקפת-הנגד. תומכיו יצאו אל השטח לראות עד כמה גדולה האהדה לבר ולחפץ, ומיה מיות התמיכה באיבצן. מקורביו של המפכ"ל המתקף יצעו לו לארגן כמה קצינים בכירים, שיצאו

אחרי מהלכי בר ושיחותיו עם אנשים. השמועה אמרה שגם ב' מיקרה זה צותתו קוויטלסון שונים. איש לא אישר ידיעה זו, אך עצם השמועה כבר עשתה את שלה. בר ואיבצן הסבו אריבים של ממש.

בעיה אחרת שהציקה לאיבצן היא בעיית הניצב דוד קראוס. השניים היו כעבר ידידים, ועברו יחדיו במחוז תל-אביב. התהום ביניהם נפערה כאשר היה איבצן מפקד המחוז הדרומי, וקראוס מפקד מרחב-ירושלים. עתה הם שונאים זה את זה.

כשמונה איבצן לתפקיד, הוא עמד עליכך שקראוס יורחק מכל תפקיד פיקודי. בורג, המחבב אותו, נתן לו את תפקיד אב בתי-הדין המישמעתי של המישטרה. לפני חודשים ספורים סיים קראוס תקופת-כהונה בתפקיד זה, ודרש תפקיד פיקודי במטה הארצי. עתה הוא ממתין להחלטת השר.

כך הסבו בר וקראוס, המעוניינים שניהם לתפוס את כיסאו של איבצן — אחים לצרה אדירה.

קראוס לטש את עיניו אל מחוז תל-אביב. כבר עתה יש לו שם נציגות: איש הימ"ר אלי ארזי, בעל בתו. ארזי

השר בורג, המפכ"ל איבצן ואשתו שקט, מצוותים:

לו שצותתו לו. החוקרים הניחו רשמי-קול על השולחן, והשמינו לחפץ ההמום חלק מהקלטות שיחות-הטלפון שלו. הוא לא הורשה מעולם לעיין בתמליל המפוענח של כל ההקלטות. בתום החקירה נאמר לו שהוא מושעה מתפקידו, עד לסיום בירור פרשת ההרלפה.

הפץ הקשוח מוחה דמעות מעיניו. הוא ביקש להיפגש מייד עם בורג, שהיה, כהרגלו, בדרך לנתב"ג.

המג"ד לשעבר רץ אחרי שרהפנים, אחז בשורולו והתחנן בפניו כי נתן לו הזדמנות להסביר שלא הוא המרליך, ושנטפלו אליו. השר ניער אותו מעליו, ומילמל: "העניין 'יברק' אחר-כך נכלע בורג במכונתו, בהשאירו מאחור ריו את הקצין ההמום.

בחורו לתל-אביב ביקש חפץ, שהיה מוועד הן מהעובדה שצותתו לו, הן מההשעייה — להיפרד מפיקודיו. תורגמן הסביר לו שאין זה מקובל, וחפץ יצא לביתו.

האם תמך תורגמן בהשעייה לפני ביצועה? האם הוא ידע עליכך? חפץ התבטא באוזני חבריו: "החמור הזה פשוט שונא אותי, ומוכן לעשות הכל כדי שאני אעוף" בביתו של חפץ, סמוך לנתניה, היו הכל משוכנעים שתורגמן הוכנס בסוד ההשעייה לפני ביצועה, ונתן את הסכמתו המלאה לכך.

קשה להאמין שאיבצן, אדם נזה בתמיכה מלאה של השר, חלם אף בחלומותיו השחורים ביותר שתגובת-השרשרת על ההרחקת החפוז תהיה כה אדירה.

(המשך מעמוד 11)
חמישי לשישי, החליט איבצן לנקוט צעד בלתי-שיגרתי לשם חשיפת המרליך. פירסום היריעה נראה לו כפגיעה בהצלחתיו האחרונות בחשיפת הפשעים של אירגוני-הימין, ביום השישי בבוקר. הרף באפריל, כשקוראי מעריב למדו על המחל המישטרי הגדול, כבר עסקה צמרת המישטרה בצעד הטכני של ציתות למרליכים הפוטנציאליים.

האם צותתו גם לתורגמן? אין הוא יודע, ובמטה הארצי קשה למצוא לכך אישור.

בסוד הציתותים הוכנסו קרתי, ראש השב"כ, וכמובן שרהפנים. עד עתה לא ברור על מה בדיוק חתם נשיא בתי-הדין המישטרי בירושלים. כאי-שר הגישה לו המישטרה טופס סטטי-רטי לאישור ציתות.

בהקלטות אשר פוענחו עליידי המישטרה לא התגלה שאסף חפץ הדליף את הסיפור. הוא אמר לידידים ולעיתונאי, שטילפנו אליו, שהמידע נכון. הוסיף פרט זה או אחר להשלמת התמונה, וגרס שזוהי "מחלל יום-כיפור של המישטרה".

לא אחת נשאל חפץ מדוע הוא כה גלוי בשיחות-הטלפון שלו. אומר את אשר על ליבו ואינו חושש שמצותתים לו. הוא נהג להשיב: "שום ציתות לא יעבור מבלי שאני אדע על כך".

ביום השלישי בבוקר הוא זומן בבחייל למה הארצי. נחקר בידי שני עוזריו של קרתי, תת-ניצב יורם גוגן וראש יח"פ, סגן-ניצב כלה ויינשטוק, כחשוד בהרלפה. באותה החקירה נודע

דרוש: שר-מישטרה!

המישטרה, והתפתחות מקדרי-הריקבון בה.

השר בורג נהנה מנסיעות בחו"ל, ונרמה שהוא מבלה בניכר יותר מאשר בארץ. ניהול העניינים המסורים בידו — ענייני הפנים (הרשויות המקור מיות, הדתות והמישטרה, שלא לדבר על המשאיהמתו על האוטונומיה, שמת מזמן — הופקרו בידי פקידים-עסקנים מקרב גאמני האשיים. התוצאות מוכיחות כי כך אי-אפשר לנהל את ענייני המישטרה. היחסים בין הקצינים מוועלים, כפי שלא היו מעולם. במישטרה התקדם תהליך של ברוטאליזציה נוראה, כאשר מכות ועינויים הפכו שיטות-קבע בחקירת ערבים ויהודים כאחד. מידע חיוני נגנז, ויש הרגשה שבכל שולטת אנדרלוטיה גמורה.

בקיצור: זוהי תופעה של חסר-מנהגות, הזועקת לשמיים.

לתופעה זו אחראי השר. אם המנהיגות צריכה לבוא ממנו — הוא אחראי אישית להעדרה. אם היא צריכה לבוא מן המפקדים — הוא נושא באחריות המיניסטרילית, כי הוא הממנה את המפכ"ל והקצונה הבכירה.

כך או כך — ברור כי אי-אפשר להשאיר את תיק-המישטרה בידי יוסף בורג. דרוש שרי-מישטרה נמרץ, שיקדיש למשימה זו את מלוא זמנו. בממשלה הקיימת, זה יכול להיות איש כמו מרדכי ציפורי, אדם בעל ניסיון צבאי-פיקודי רב, ובוודאי לא יחסרו מועמדים אחרים.

אולם תקופת בורג במישטרה צריכה להסתיים.

יוסף בורג כבר הפך מזמן בדיחה חביבה של הפוליטיקה הישראלית. שום אדם בררדעת אינו מעלה עוד על דעתו שתיכנס ממשלה בלעדיו. כמו סמל-המנהדה על הקיר והמאפרות על השולחן, הוא הפך חלק מסימל-הקבע של ממשלת-ישראל.

לכן אין טעם לדרוש את התפטרותו של יוסף בורג מתפקידו כשר-הפנים. האחראי גם למישטרה ישראלי.

מכאן תביעה להוציא את המישטרה שוב מתחום מישור הפנים, ולחקים מחוץ את מישור המישטרה העצמאי, שהיה קיים בבל הממשלות לפני ההפוך.

אמנם, כשעתו בידיו הכל על ביטול מישור המישטרה. היה נרמה שזוהי צעד של חיסכון ופישוט המנגנון. רבים גם סברו כי אין זה נאה שבמדינה דמוקרטית ומתקדמת — כפי שישראל מתיימרת להיות — יהיה קיים מיניסטריון לענייני מישטרה. יש לזה ריח סטאליטרי.

אך התוצאה היחידה של רפורמה זו יהיה שאין עוד שום שר האחראי בסופו לענייני המישטרה.

בורג עט על המציאה, כפי שהוא עט כמעט אוטומטית על כל תוספת לממלכתו, תהיה אשר תהיה. השילטון על המישטרה הבטיח לו את השליטה על אלפי תקנים, תקציב גדול, ועל מינוי המפכ"ל והקצונה הבכירה. חשיבותה של שליטה זו הוכחה בפרשת "תיק אפרסק".

אולם התוצאה היתה — בפי שמוכח עכשיו — הזנחה גוברת והולכת של ענייני

בהודעות-תמיכה בצעדיו של המפכ"ל. ואכן, ביום הראשון יצאו הניצבים כספי ותורגמן להגנתו של איבצן, וביקרו קשות את צעדו של בר. לציבור שדרשה כניכול את התפטרותו של איבצן, היא קטנה, ואין לה השפעה משמעותית בתוך המישטרה, אף כי יש לה דר רב בציבור.

מצבו של שרהפנים ב' פרשה הסוככה מבולבל ביותר. לפני כמה ימים קיבל השר בורג שיחת-טלפון לחו"ל. על קול היה ראשי-הממשלה יצחק שמיר, שדרש בתוקף משרהפנים לסיים במהירות את התיסבוכת האומללה בסיקור המישטרה.

האפשרויות הפתוחות לפני בורג אינן מזהירות. בורג אינו יכול לסיים את הפרשה עליידי פטוריו של המפכ"ל. אין הוא יכול לפטר את איבצן, אחרי הגיבוי המאסיווי שנתן לו עד הימים האחרונים. לשרהפנים יהיה קשה מאוד לפתור את הבעיה גם עליידי פטוריו של ניצב בר.

אינו מסתיר את יחסו העויין למפקד המחוז. לפחות עוד שני ניצבים חולמים בוודאי על כסה-מפכ"ל הנחשק. אחד מהם הוא מפקד המחוז הדרומי, ניצב יהושע כספי. למרות תיקותיו, אין "חבריו" שוכחים להזכיר בליגול כי כספי הוא כבר בן 64, ושהוא רוצה לפרוש לגימלאות כבר בשנה הבאה.

השני הוא ניצב גבי עמיר, מפקד מחוז-המרכז. במיסדרונות המטה הארצי התהלכה במשך זמן רב די אימרה המבודחת כי בשם מחוזו של עמיר, כך עמדותיו — תמיד במרכז, בלי נטייה לשום כיוון. עמיר רודף הפשרות הועמד לאחורונה, שלא ברצונו, בעימות ישיר עם המפכ"ל ועם השר הרתה, על רקע הפגנות-השבת בפתח-תיקוה.

השעייתו החפוז מאור של ניצב מישנה אסף חפץ יצרה הזדמנות-יפו להקמתן של שתי בריתות-לשעה. מן הצד האחד ניצבים בר

מרגע זה נפרצו כל הסברים. אומנם, משמעות המידע שהודלה נדחקה הצידה, אך עצם ההרלפה היתה הגרעין לכל ההתפתחויות שבאו אחר-כך.

אל כיסאו של איבצן לוטשים רבים עיניים. אך בורג שומר לו אמונים, בגלל סיבה אחת פשוטה: איבצן מונה לתפקיד אחרי שקורמו, הרצל שפיר, נבעט בפראות החוצה עליידי השר, במרכזה של חקירת מה שכונה אז "תיק אפרסק". איבצן נכנס לתפקיד בינואר 1981, ויריביו טוענים שהוא "מכר את המישטרה לפקיד משרד-הפנים". יעקב מרקוביץ, ראשי-אגף המישטרה במישרד, התחזק מאוד, ועתה הוא כבר מישנה למנכ"ל חיים קוברסקי. "תיק אפרסק", על מה שהיה בו, הרבה או מעט, לא טופל. איבצן התגלה כמפכ"ל ממושע ונאמן עד מאוד לשר שלו (ראה מיסגרת).

לפני שנה נכנס צבי בר לתפקיד ראש אג"ם, אחרי תשע שנות-שירות כמפקד מישמר-הגבול. איבצן חשש מאוד מבר, והשמועות שהופרחו במטה הארצי, סיפרו שאיבצן עקב מקרוב

עזריה גרובר מעיד נגד כולם